

Üniversite	: İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitü	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Özel Hukuk
Programı	: Özel Hukuk
Tez Danışmanı	: Dr. Öğr. Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ
Tezin Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans Tezi – Haziran 2025

ÖZET

ANONİM ŞİRKETLERDE YURT DIŞINA KİŞİSEL VERİ AKTARIMLARININ HUKUKİ DAYANAĞI OLARAK STANDART SÖZLEŞMELER

Merve Betül Göksu

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 9. maddesinde yapılan değişiklikler, kişisel verilerin yurt dışına aktarımı alanında köklü bir dönüşüm yaratmıştır. Bu dönüşümle birlikte, açık rıza istisnai bir yöntem haline gelmiş, veri aktarımında esas yöntem olarak “standart sözleşmeler” ön plana çıkmıştır. Söz konusu değişiklikler, özellikle büyük veri işleyen kuruluşlardan biri olan anonim şirketleri doğrudan etkilemiş; bu şirketlerin uluslararası veri aktarımı süreçlerindeki hukuki sorumluluklarını yeniden tanımlamıştır. Bu çalışmada, anonim şirketlerin yurt dışına veri aktarımı faaliyetleri çerçevesinde, güncel hukuki düzenlemelere nasıl uyum sağladığı, standart sözleşmelerin içerik ve işlevi ile birlikte detaylı biçimde incelenmiştir.

Tezin ilk bölümünde kişisel verilerin tanımı, hukuki niteliği, işlenme şartları ve temel ilkeler ele alınmış; ikinci bölümde 6698 sayılı Kanun ile Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) karşılaştırmalı olarak incelenerek yurt dışına veri aktarımı için öngörülen hukuki mekanizmalar değerlendirilmiştir. Son bölümde ise, standart sözleşmelerin anonim şirketler tarafından nasıl uygulandığı, bu sözleşmelerin sağladığı hukuki güvenceler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda, standart sözleşmelerin yalnızca yurt dışı ile uyum sağlamaya değil, aynı zamanda veri sorumlularının yükümlülüklerini belirginleştirerek şeffaflık ve hesap verebilirliği artırmaya hizmet ettiği tespit edilmiştir. Ancak Türkiye'deki standart sözleşmelerin, Avrupa Birliği uygulamalarındaki “Standard Contractual Clauses” (SCC) ile tam uyumlu olmaması,

uygulamada bazı belirsizliklere yol açmaktadır. Bu kapsamda, standart sözleşmelerin sektörel rehberlerle ve denetim standartlarıyla desteklenmesi gerektiği ve veri koruma kültürünün risk temelli bir anlayışla geliştirilmesinin önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, anonim şirketlerin veri aktarım süreçlerinde karşılaştıkları hukuki ve pratik zorluklara dair çözüm önerileri sunarak, bu sürecin daha güvenli ve uyumlu biçimde yürütülmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Verilerin Korunması, Yurt Dışına Veri Aktarımı, Standart Sözleşmeler, Anonim Şirketler, KVKK, GDPR, Veri Güvenliği.

University : İstanbul Kültür University
Institute : Institute of Graduate Studies
Department : Private Law
Programme : Private Law
Supervisor : Dr. Öğr. Üyesi Muharrem TÛTÛNCÛ
Degree Awarded and Date : Master’s Thesis – June 2025

ABSTRACT

STANDARD CONTRACTUAL CLAUSES AS THE LEGAL BASIS FOR CROSS-BORDER TRANSFERS OF PERSONAL DATA BY JOINT STOCK COMPANIES

Merve Betül Gksu

The recent amendments to Article 9 of the Law on the Protection of Personal Data No. 6698 have led to a fundamental transformation in the transfer of personal data abroad. With these changes, explicit consent has been relegated to an exceptional mechanism, and “standard contractual clauses” have emerged as the primary legal basis for cross-border data transfers. These developments have significantly affected joint stock companies, which are among the largest data processors in Turkey, by redefining their legal responsibilities in international data transfers. This study comprehensively examines the updated legal framework, the structure and function of standard contractual clauses, and how these mechanisms are implemented by joint stock companies.

In the first part of the thesis, the concept of personal data, its legal characteristics, the conditions for processing, and fundamental principles are discussed. The second part compares the relevant provisions of the Turkish Data Protection Law and the European Union’s General Data Protection Regulation (GDPR), focusing on the legal mechanisms for international data transfers. The final section analyzes how joint stock companies implement standard contractual clauses, the legal safeguards they provide, and the practical challenges encountered in their application.

The research concludes that standard contractual clauses not only facilitate compliance with international standards but also enhance transparency and accountability by clearly defining the obligations of data controllers. However, the lack of full alignment between Turkish standard clauses and the EU's Standard Contractual Clauses (SCC) has created certain legal ambiguities. Therefore, it is recommended that these clauses be supported by sector-specific guidelines and audit frameworks. Additionally, adopting a risk-based data protection approach would help joint stock companies establish more effective management and oversight mechanisms. By identifying the legal and practical challenges in data transfers, this study aims to contribute to the secure and compliant management of such processes by joint stock companies.

Keywords: Personal Data Protection, Cross-Border Data Transfer, Standard Contractual Clauses, Joint Stock Companies, KVKK, GDPR, Data Security.

